

være modstrid imellem på den ene side det at have lov til at sige, hvad der passer én, og på den anden side en begrænsning i forhold til, hvad folk kan udsættes for.

Vi betragter også hele spørgsmålet om EU som centralt. Man kan godt sige, at det ikke er grundlovsstridigt – det er der i hvert fald nogle jurister, der gennem tiderne har fortalt os – hvad der foregår omkring EU. Det er nu altså også sådan, at jurister sjældent taler staten imod på den måde, så de har selvfølgelig været i stand til at kunne få det indpasset. Men det er jo lidt usædvanligt, at man er i stand til at træffe en række af de helt centrale lovgivningsmæssige beslutninger – lovgivning i ordets bredeste betydning – uden for dette Folketing, i og med at de træffes i EU, uden at grundloven har ændret sig. Så i den forbindelse mener vi også, at det er centralt at få en diskussion om vores grundlov, vores forfatning.

Så er der folkeafstemninger. Der er for mig ikke skygge af tvivl om, at folkeafstemninger har en konservativ funktion, konservativ i ordets egentlige betydning: en bevarende funktion. Det vidste I.C. Christensen, da man lavede 1915-grundloven, det vidste Aksel Møller og Erik Eriksen, da man lavede 1953-grundloven. Det vidste de helt præcist; det var det, det skulle bruges til.

Men det betyder jo ikke, at det er forkert; det kræver bare lidt mere af politikerne i forhold til folket. Det, vi egentlig synes ville være det mest interessante med hensyn til folkeafstemninger, var, hvis man åbnede muligheden for folkets initiativret. Folkets initiativret synes vi er spændende, selv om udfaldet gik os imod. Jeg synes, at Schweiz' eksempler vidner om, at man skal tænke sig om to gange, men derfor kan man da godt overveje, om der var nogle af de ting, som man har i andre landes forfatninger, som kunne bruges hos os som idé, men selvfølgelig også i nogle tilfælde til skræk og advarsel.

Diskussionen om magtens deling er selvfølgelig også central i grundlovsdiskussionen, og det er den også for os. Vi tror heller ikke på, at man løser problemet ved at skrive noget mere i grundloven, men det er vigtigt at få en diskussion, og at vi får den mere principielt end en diskussion, der dukker op, hver eneste gang der er en eller anden sag med en minister, der har gjort et eller andet.

Det er ikke særlig hensigtsmæssigt, at de principielle diskussioner tager udgangspunkt i alt for konkrete sager, for dér har jeg i hvert fald

indtryk af, at det er andre ting, der gør sig gældende og bliver drivkraften. Ligeegyldigt om man har den ene eller den anden politiske opfattelse, bliver det mere et spørgsmål om enten at angribe en minister eller beskytte en minister, end hvad sagen drejer sig om.

Derfor mener vi egentlig, at det er vigtigt at få diskussionen, også af kommissionsdomstole, dommerundersøgelser og af Rigsrettens funktion. Vi peger ikke på, at man skal have en forfatningsdomstol, som man f.eks. har i Tyskland og i andre lande, men vi synes da egentlig, at det var værd at diskutere det, overveje det og have det med i vores diskussion. Vi tror altså ikke selv på det, men derfor kan det være værd at have med.

Grundloven har en bestemmelse om, at kommunernes forhold ordnes ved lov. Punktum. Grundloven har en bestemmelse om, at kirkens forhold ordnes ved lov. Punktum. Det første har ikke forhindret, at vi kunne lave alverden med kommunerne, og vi kan rent faktisk i overensstemmelse med grundloven stort set fjerne indholdet i det kommunale selvstyre.

Med hensyn til det andet har vi aldrig udfyldt grundlovens bestemmelse om, at det er en løfteparagraf til kirken. Den kom aldrig, og det vidner om, at grundlovens ord og bogstav er ét, forfatningen er noget andet.

Med hensyn til monarkiet er vi jo ikke tilhængere af det, men det er da tosset – for at bruge et mildt udtryk – at opstille det som et hoveddiskussionstema, om man skal have monarki eller ej, men den svenske model, både når det gælder arvefølgen, og når det gælder monarkiets funktion, er ganske fornuftig. Hvorfor er den det? Det er den bl.a., fordi svenskerne har fået deres forfatning 20 år efter vores. Det er derfor, svenskerne har en bestemmelse, som også hr. Henning Grove har talt om, om arvefølgen, som er anderledes end vores. Havde vi fået en forfatning i 1973, var der ikke tvivl om, at så havde man ikke skrevet det, man i 1953 fandt på at skrive, nemlig at mænd kom i første række, selv om de var i anden række.

A- og B-bestemmelser hænger jo lidt sammen med, at vi i den danske grundlov har det sådan, at det er utrolig svært at lave den om. Alle de lande, vi ellers sammenligner os med, har andre regler for at lave grundlove om, og det gøres enten ved kvalificeret flertal i parlamentet eller bare ved almindeligt flertal i parlamentet. Vi har, så vidt jeg har kunnet konstatere, den mest vanskelige procedure for at lave grundloven